

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านภายใต้
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
โดยประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรม*

EFFECTIVENESS OF THE VOLUNTEER VILLAGE HEALTH VOLUNTEER'S
WORK PERFORMANCE AT THA CHANG SUB-DISTRICT HEALTH PROMOTING
HOSPITAL IN MUEANG DISTRICT OF CHANTHABURI PROVINCE
BY APPLYING THE PRINCIPLES OF SOCIAL WELFARE

ณชิภา เลือดศรี, รัฐพล เย็นใจมา, หัตถุภรณ์ แก่นท้าว
Nasipha Luadsri, Rattaphon Yenjaima, Hatthakon Kaentao
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: nasipha.1988@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุธรรมกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน และ 3. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี โดยประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ศึกษาประชากร จำนวน 147 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ ได้ค่าความเชื่อมั่น แบบสอบถามเท่ากับ 0.918 และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าความสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. หลักสังคหวัตถุธรรมกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน หลักสังคหวัตถุธรรม คือ ด้านทาน การเสียสละ เพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ด้านปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน

ด้านอัตถจริยา การทำประโยชน์ ด้านสมานัตตตา การเป็นผู้ประพฤติตัวเสมอต้นเสมอปลาย และ 3. การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กับประสิทธิผล การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=.693$)

คำสำคัญ: หลักสังคหัตถุธรรม; อาสาสมัครสาธารณสุข; โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

Abstract

The objectives of this research are: 1. To study the effectiveness of public health volunteers' performance at sub-district health promoting hospitals. 2. To examine the relationship between the principles of Sangahavatthu Dhamma and the effectiveness of performance. 3. To explore ways to enhance the performance effectiveness of public health volunteers at Tha Chang Sub-district Health Promoting Hospital, Mueang District, Chanthaburi Province, through the application of Sangahavatthu Dhamma. This research employs a mixed-methods approach, collecting data from relevant documents and conducting in-depth interviews with key informants. The study population includes 147 individuals, with 10 key informants participating. The tools used were questionnaires and interviews, with the questionnaire's reliability measured at 0.918. Data analysis involved statistical methods such as mean, standard deviation, and correlation analysis.

The findings reveal that: 1. The overall effectiveness of public health volunteers' performance is at a high level. When considered by aspect, all areas also show high levels. 2. The relationship between the principles of Sangahavatthu Dhamma and performance effectiveness is overall at a high level. Each aspect is also individually rated at a high level. The principles of Sangahavatthu Dhamma include Dana (Generosity): The willingness to sacrifice for the benefit of others. Piyavaca (Pleasant Speech) Speaking kindly and gently. Atthacariya (Beneficial Actions) Engaging in acts that benefit others. Samanattata (Consistency) Acting consistently and fairly toward all. 3. There is a moderately high positive correlation between the performance of village public health volunteers and the performance effectiveness of public health volunteers at

Tha Chang Sub-district Health Promoting Hospital, Mueang District, Chanthaburi Province (R = 0.693).

Keywords: Sanghavatthu Dhamma; Public Health Volunteers; Sub-district Health Promoting Hospitals

บทนำ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่มีเป้าหมาย เพื่อปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยการใช้นวัตกรรมในการผลิตสินค้าและจัดบริการทางการแพทย์และสุขภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ พัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ที่มีสมรรถนะสูงทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับขีดความสามารถบริการทางการแพทย์และสุขภาพ การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ในการลดผลกระทบต่อการเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขของคนไทย และ การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ (กองทุนศาสตร์และแผนงาน, 2561)

ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมทางการแพทย์แบบครบวงจร การใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ใหม่ ๆ ในการยกระดับการให้บริการทางการแพทย์อย่างมีคุณภาพในระดับสากลรวมทั้งเชื่อมโยงอุตสาหกรรมทางการแพทย์และบริการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ และเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ในประเด็นเป้าหมาย สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข (สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

การสาธารณสุข ถือได้ว่าเป็นวิธีการที่กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการจัดทำขึ้น เพื่อส่งเสริมบริการสาธารณสุขของรัฐที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจนถึงระดับที่สามารถดูแลและพึ่งพาตนเองได้ รวมถึงการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นและมีการพัฒนาด้านสุขภาพไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้รัฐบาลจะเป็นผู้ดำเนินการให้การสนับสนุนในส่วนที่เกินศักยภาพความสามารถของชุมชน เพื่อนำไปสู่สุขภาพที่ดีของประชาชน

การสาธารณสุขมูลฐานจึงถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในระดับหมู่บ้านและตำบล ทั้งด้านการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและการฟื้นฟูสภาพ ซึ่งในปัจจุบันภาครัฐสนับสนุนงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล ในด้านต่าง ๆ โดยผสมผสานการให้บริการทั้งด้านการรักษาพยาบาลและการส่งเสริมสุขภาพการป้องกันโรค รัฐเป็น

ผู้สนับสนุนทางด้านวิชาการข้อมูลข่าวสาร การให้การศึกษาและการจัดระบบส่งต่อในกรณี
ที่การให้บริการเกินศักยภาพของชุมชน ซึ่งในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้เน้นให้ อสม. เป็นผู้นำด้านสุขภาพในชุมชน ทำหน้าที่
แก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ซึ่บริการประสานงานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ให้กับประชาชน
ทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีกับชุมชน เป็นบุคคลตัวอย่างด้านสาธารณสุขและเป็นผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งถือได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ อสม. จะต้อง
มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาปรับใช้กับชุมชนตามความเหมาะสม
(ปริญญา กาศจนานนท์, 2562)

อสม. มีบทบาทสำคัญที่จะต้องทำหน้าที่เป็นแกนนำในการให้บริการจัดการงาน
สาธารณสุขในชุมชนที่อยู่และให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนบ้านในเขตที่รับผิดชอบ
ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัวการพัฒนาศักยภาพของ อสม. จึงจะต้องได้รับ
การเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องคือ ด้านความรู้ทักษะในการปฏิบัติงาน
พัฒนาระดับการศึกษา พัฒนาด้านสังคม พัฒนาการทำงาน สนับสนุนการสร้างเครือข่าย
สิ่งเหล่านี้จึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพของ อสม. เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง
ของสภาพสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต เหนือสิ่งอื่นใดการจะพัฒนาความรู้ อสม.
จำเป็นต้องต้องควบคู่กับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ
ของ อสม. คือการพัฒนาตนตามหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นการเรียนรู้และการปฏิบัติเพื่อไปสู่
ความพอดีมีความสัมพันธ์กลมกลืนระหว่างการเดินทางดำเนินชีวิตโดยนำแนวทางหลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพของ อสม. ที่นำมาส่งเสริมให้ อสม.
ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของ
อสม. จึงเป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนส่งเสริมให้ อสม. เกิดความรู้ความเข้าใจทั้งการ
พัฒนาทางกาย พัฒนาทางสังคม พัฒนาทางอารมณ์ และพัฒนาทางสติปัญญาต่อไป
ซึ่งปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของ อสม. เช่น ปัญหาเรื่องอุปกรณ์และ
เครื่องมือในการทำงานไม่เพียงพอ ไม่มีงบประมาณ สนับสนุนให้อาสาสมัครสาธารณสุข
(อสม.) จึงส่งผลกระทบต่อเครื่องมือและอุปกรณ์การทำงาน และค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่
ขาดการได้รับการอบรมความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ ทำให้ไม่ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของ
โรคที่เกิดขึ้นใหม่ ประชาชนในชุมชนไม่ให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค
การออกกำลังกายและการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ครบ 5 หมู่ และถูกสุขลักษณะ
อนามัย ปัญหาการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ยังคง
ต้องพึ่งพิงเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หมอ พยาบาล อนามัย ซึ่งมีภาระงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ
มาก ทำให้งานจากหน่วยงานอื่นที่ขอความร่วมมือมาล่าช้าและปัญหาเรื่องการให้ความ
ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ภาระงานของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) มีมากเพราะเป็น

แหล่งเก็บข้อมูลจริงที่รวดเร็วและใกล้เคียงที่สุด จึงมีหน่วยงานต่าง ๆ ขอความร่วมมือให้อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ช่วยทำเป็นเหตุให้อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เกิดความอ่อนล้า (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2554)

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เพื่อที่จะศึกษาถึงการส่งเสริมประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุธรรม กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี โดยประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แบบสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

2. ประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ บุคคลที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 231 คน

(ระหว่างปี พ.ศ. 2566-ปี พ.ศ. 2567) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1. นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพุทธศาสนา 2 รูป กลุ่มที่ 2. นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานอาสาสมัครสาธารณสุข 2 คน กลุ่มที่ 3. นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ 2 คน กลุ่มที่ 4. ผู้บริหารหรือกำหนดนโยบายโรงพยาบาล 2 คน และกลุ่มที่ 5. ผู้รับบริการหรือประชาชน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.918 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้องและพัฒนาขึ้นเป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. แบ่งออกเป็น 5 ด้านได้แก่ 1. ด้านการป้องกันโรค 2. ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น 3. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ 4. ด้านการฟื้นฟูสุขภาพ 5. ด้านการเฝ้าระวังโรคระบาดติดต่อร้ายแรง ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักพุทธธรรม สังคหวัตถุ 4 ได้แก่ 1. ทาน การให้ 2. ปิยวาจา การพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน 3. อุตถจริยา การทำประโยชน์ 4. สมานัตตตา การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเกณฑ์วัดประสิทธิภาพองค์การอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการผลิต Production 2. ด้านประสิทธิภาพ Efficiency 3. ด้านความพึงพอใจ Satisfaction 4. ด้านการปรับเปลี่ยน Adaptiveness 5. การพัฒนา Development ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ แล้วนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีลักษณะคำถามเป็นแบบ (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผล

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

จำนวน 231 ฉบับ และได้รับกลับมาจำนวน 231 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ใช้การจดบันทึก และบันทึกเสียง และนำมาถอดความสรุปประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมในการวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและสถิติพรรณนา

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพองค์การอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ข้อ	ประสิทธิภาพองค์การอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี	ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านการผลิต Production	4.30	0.627	มาก
2	ด้านประสิทธิภาพ Efficiency	4.06	0.578	มาก
3	ด้านความพึงพอใจ Satisfaction	4.18	0.495	มาก
4	ด้านการปรับเปลี่ยน Adaptiveness	4.05	0.661	มาก
5	ด้านการพัฒนา Development	4.24	0.57	มาก
ภาพรวม		4.17	0.473	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพองค์การอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.473) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษาคือ 1. ด้านการผลิต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.627) รองลงมาคือ 2. ด้านการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.57) 3. ด้านความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.495) 4. ด้านประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.578) 5. ด้านการปรับเปลี่ยน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.661) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 หลักสังคหวัตถุธรรม

ข้อ	หลักสังคหวัตถุธรรม	ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ทาน (การให้)	4.29	0.562	มาก
2	ปิยวาจา (การพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน)	4.50	0.514	มาก
3	อติถจริยา (การทำประโยชน์)	4.11	0.475	มาก
4	สมานัตตตา (การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย)	4.32	0.627	มาก
ภาพรวม		4.31	0.471	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อมูลหลักสังคหวัตถุธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.31$, $S.D.=0.471$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษาคือ ปิยวาจา (การพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$, $S.D.=0.514$) รองลงมาคือ สมานัตตตา (การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, $S.D.=0.627$) ทาน (การให้) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, $S.D.=0.562$) และอติถจริยา (การทำประโยชน์) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$, $S.D.=0.475$) ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุธรรมกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับมาก ($R=748^{**}$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี หลักการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับมาก ($R=.702^{**}$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการป้องกันโรค โดยภาพรวม ความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=.648^{**}$) ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=.606^{**}$) ด้านการส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=.693^{**}$) ด้านการฟื้นฟูสุขภาพ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=.651^{**}$) ด้านการเฝ้าระวังโรคระบาดติดต่อร้ายแรง โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=.692^{**}$) และ ด้านปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่จริงในการปฏิบัติหน้าที่จริง โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=.102$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ 6

3. หลักการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อสม. มี 6 ด้านสามารถนำมาสรุปได้ ดังนี้ ด้านการป้องกันโรค มีการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมไม่ให้เกิดโรค เสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้คนในชุมชน กำจัดแหล่งที่เป็นต้นเหตุของเชื้อโรค ด้านการ

รักษาพยาบาลเบื้องต้น แนะนำความรู้ถ่ายทอดการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่บุคลากร เพื่อรักษาผู้ป่วยได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการแนะนำการใช้ยาได้ถูกต้อง ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมการออกกำลังกายในชุมชน มีการปฏิบัติและพัฒนาสุขภาพให้ดีขึ้นแข็งแรงขึ้น มีสุขภาพที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ด้านการฟื้นฟูสุขภาพ เสริมสร้างสมรรถภาพร่างกายมุ่งเน้นดูแลรักษา และฟื้นฟูผู้ป่วยให้กลับมาสู่สภาพเดิมให้ได้มากที่สุด และป้องกันไม่ให้กลับไปสู่สภาพเดิมได้อีก ด้านการเฝ้าระวังโรคระบาดติดต่อร้ายแรง มีการวางแผนจัดทำมาตรการป้องกัน และควบคุมปัญหาโรคระบาดติดต่อร้ายแรงไม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน ด้านปัญหาขัดข้องที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่จริง ขาดการสนับสนุนยอมรับจากชุมชน เครื่องมือทางการแพทย์ไม่เพียงพอต่อผู้ป่วย และสถานที่ปฏิบัติงานมีผลต่อการทำงาน

หลักสัจจกัณฑ์ธรรม กัณฑ์การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อสม. สามารถนำมาสรุปได้ ดังนี้ ทาน ในการปฏิบัติงานจะมุ่งเน้นการเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนจากผู้ได้รับการบริการ ทำงานด้วยจิตอาสา ปิยวาจา คำพูดที่อ่อนโยนมีอัธยาศัยที่ดีต่อผู้ป่วย พูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะไม่หยาบคาย ทำให้ผู้ป่วยมีกำลังใจอยู่เสมอ อัตถจริยา ให้การรักษาและดูแลผู้ป่วยให้คำแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยทำการช่วยเหลือประโยชน์ต่อส่วนรวมในชุมชน สมานัตตตา เป็นผู้ที่มีความสม่ำเสมอหรือวางตัวได้เหมาะสม กับเพื่อนร่วมงาน และผู้ป่วยอย่างเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวได้ดีในการปฏิบัติตนต่อคนในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข อสม. พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ 1. ด้านการป้องกันโรค อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ 2. ด้านการเฝ้าระวังโรคระบาดติดต่อร้ายแรง 3. ด้านการฟื้นฟูสุขภาพ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ 4. ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น และอยู่ในระดับปานกลางมี 1 ด้าน คือ 5. ด้านปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่จริง ตามลำดับ ดังนั้น ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งห้า ด้านนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาภรณ์ อ่อนคง (2556) ที่พบว่า ประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการตัดสินใจว่าหน่วยงานหรือองค์กรใดสามารถดำเนินงานไปจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด รวมถึงความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการพิจารณาผลลัพธ์ที่ได้จากการบรรลุวัตถุประสงค์และการประเมินผลโดยประชาชน

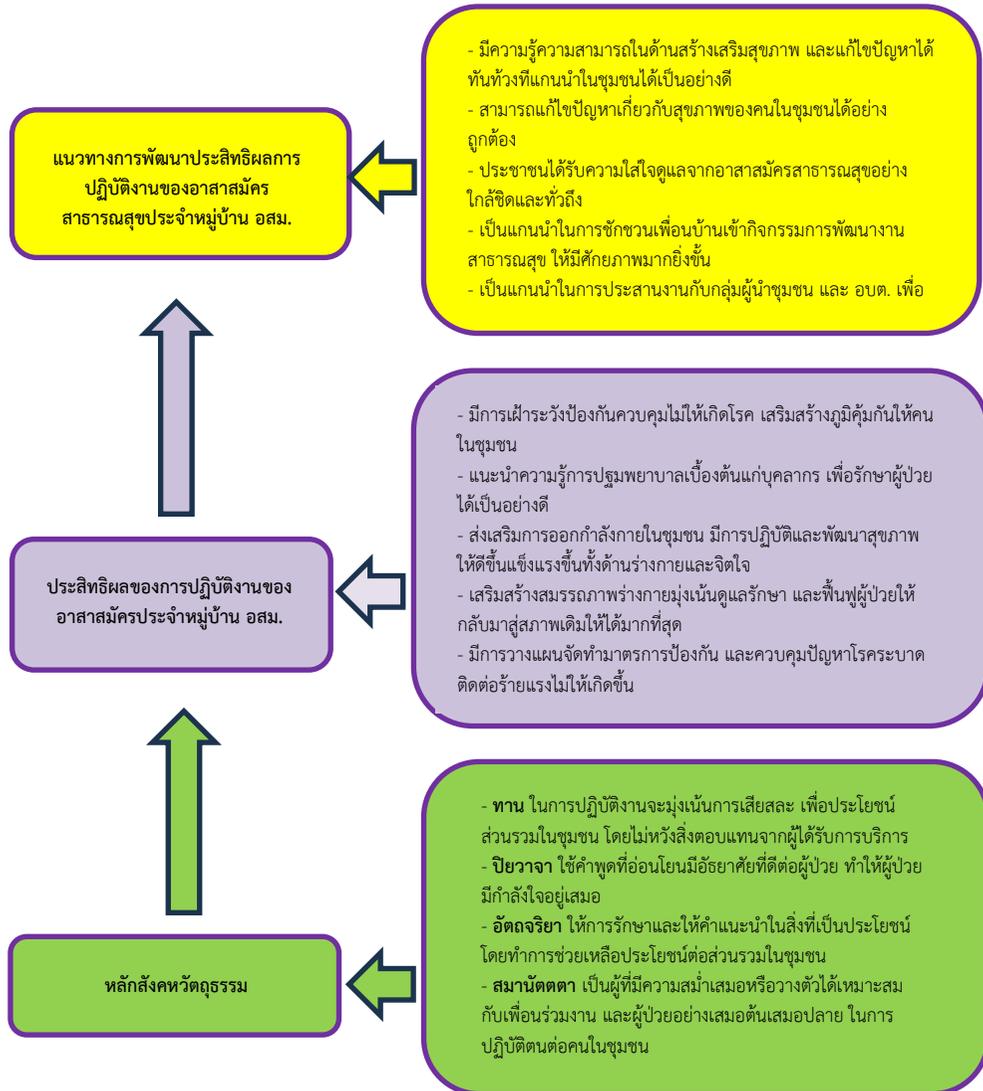
2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหัตถุธรรมกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี การประยุกต์หลักสังคหัตถุธรรม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านปิยวาจา การพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสมานัตตตา การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ด้านทาน การให้ และด้านอิตถจริยา การทำประโยชน์ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข อสม. มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้ในการพัฒนาที่จะ ช่วยเหลือผู้ป่วยและการบำเพ็ญประโยชน์ให้ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยไม่หวังผลตอบแทน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสุนทร ธรรมโร (2560) ที่พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหัตถุ 4 มีความสม่ำเสมอต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา และมีพฤติกรรมที่เสมอต้นเสมอปลาย เป็นที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันในชุมชน และปฏิบัติกับทุกคนในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน เสริมสร้างความผูกพันของพนักงานของโรงพยาบาลต่อองค์กร, โดยผ่านแบบสอบถามกับพนักงาน เพิ่มความผูกพันในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหัตถุธรรมกับความผูกพันมีความสัมพันธ์เชิงบวก เป็นตัวชี้วัดความสำคัญ ของหลักสังคหัตถุธรรม 4 นี้ในการรักษาองค์กรและบุคลากร

3. แนวทางการส่งเสริมประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี โดยประยุกต์หลักสังคหัตถุธรรม แนวทางการส่งเสริมประสิทธิผลการปฏิบัติงาน พบว่าโดยภาพรวมเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ 1. ด้านการผลิต (Production) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ 2. ด้านการพัฒนา (Development) 3. ด้านความพึงพอใจ (Satisfaction) 4. ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) และ 5. ด้านการปรับเปลี่ยน (Adaptiveness) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางการส่งเสริมประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข อสม. มีการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถให้มีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี มีการผลิตอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการแพทย์มีความทันสมัยมากขึ้น จึงทำให้เกิดความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่ได้รับการรักษา โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธนา แยกคาย (2561) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในจังหวัดสุโขทัย พบว่า ความรู้ เจตคติ การรับรู้บทบาท การรับรู้ความสนับสนุนทางสังคมและความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และมีการปฏิบัติงานในด้านการรักษาพยาบาลเป็นส่วน มีการชักชวนประชาชนในชุมชนให้ร่วมมือกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ภายใต้งานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 มีสาระสำคัญอยู่ 3 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการป้องกันโรค มีการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมไม่ให้เกิดโรค เสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้คนในชุมชน กำจัดแหล่งที่เป็นต้นเหตุของเชื้อโรค

1.2 ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น แนะนำความรู้ถ่ายทอดการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่บุคลากร เพื่อรักษาผู้ป่วยได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการแนะนำการใช้ยาได้ถูกต้อง

1.3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมการออกกำลังกายในชุมชน มีการปฏิบัติและพัฒนาสุขภาพให้ดีขึ้นแข็งแรงขึ้น มีสุขภาพที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

1.4 ด้านการฟื้นฟูสุขภาพ เสริมสร้างสมรรถภาพร่างกายมุ่งเน้นดูแลรักษา และฟื้นฟูผู้ป่วยให้กลับมาสู่สภาพเดิมให้ได้มากที่สุด และป้องกันไม่ให้เกิดกลับไปสู่สภาพเดิมได้อีก

1.5 ด้านการเฝ้าระวังโรคระบาดติดต่อร้ายแรง มีการวางแผนจัดทำมาตรการป้องกัน และควบคุมปัญหาโรคระบาดติดต่อร้ายแรงไม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน

1.6 ด้านปัญหาขัดข้องที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน ขาดการสนับสนุนยอมรับจากชุมชน เครื่องมือทางการแพทย์ไม่เพียงพอต่อผู้ป่วย และสถานที่ปฏิบัติงานมีผลต่อการทำงาน

2. หลักสัจจกัณฑ์ธรรม กัณฑ์การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1. ทาน คือ การให้ การเสียสละ หรือเอื้อเฟื้อแบ่งปันของ ๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ในการปฏิบัติงานจะมุ่งเน้นการเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนจากผู้ได้รับการบริการ ทำงานด้วยจิตอาสา

2.2 ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่หยาบคายก้าวร้าว คำพูดที่อ่อนโยนมีอภัยยศยที่ติดต่อผู้ป่วย พูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะไม่หยาบคาย ทำให้ผู้ป่วยมีกำลังใจอยู่เสมอ

2.3 อตถจริยา คือ การสงเคราะห์ทุกชนิด หรือการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ให้การรักษาและดูแลผู้ป่วยให้คำแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยทำการช่วยเหลือประโยชน์ต่อส่วนรวมในชุมชน

2.4.สมานัตตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย เป็นผู้ที่มีความสม่ำเสมอหรือวางตัวได้เหมาะสม กับเพื่อนร่วมงาน และผู้ป่วยอย่างเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวได้ดีในการปฏิบัติตนต่อคนในชุมชน

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.1 ประสิทธิภาพด้านการผลิต อสม. มีความรู้ความสามารถในด้านสร้างเสริมสุขภาพ และแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที เป็นแกนนำสุขภาพในชุมชนได้เป็นอย่างดี
- 3.2 ประสิทธิภาพด้านประสิทธิภาพ อสม. สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของคนในชุมชนได้อย่างถูกต้อง มีการป้องกันสอดส่องดูแลป้องกันการแพร่ระบาด
- 3.3 ประสิทธิภาพด้านความพึงพอใจ ประชาชนได้รับความใส่ใจดูแลจากอาสาสมัครสาธารณสุขอย่างใกล้ชิดและทั่วถึงต่อการให้บริการแก่ประชาชนในชุมชน
- 3.4 ประสิทธิภาพด้านการปรับเปลี่ยน อสม. เป็นแกนนำในการชักชวนเพื่อนบ้านเข้ากิจกรรมการพัฒนางานสาธารณสุข เพื่อการทำงานให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น
- 3.5 ประสิทธิภาพด้านการพัฒนา เป็นแกนนำในการประสานงานกับกลุ่มผู้นำชุมชน และ อบต. เพื่อกระตุ้นการวางแผนในการพัฒนางานสาธารณสุขของหมู่บ้าน ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และตำบลอื่น ๆ อีกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สาธารณสุข ควรมีการนำหลักสังคหวัตถุธรรม 4 ประการ คือ ทาน (การให้) ปิยวาจา (การพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน) อตถจริยา (การทำประโยชน์) สมานัตตตา (การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย) มากำหนดเป็นนโยบายในการปรับเปลี่ยนแผนพัฒนาของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือจากทุกภาคส่วน
2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ควรกำหนดนโยบาย มีแผนงานอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้
3. สาธารณสุข ควรมีนโยบายนำหลักสังคหวัตถุธรรม 4 ประการ คือ ทาน (การให้) ปิยวาจา (การพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน) อตถจริยา (การทำประโยชน์) สมานัตตตา (การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย) มาใช้ควบคู่กันไปกับการพัฒนา เพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุข อสม. ได้มีประสิทธิภาพเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนในชุมชนอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี จัดโครงการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับโรค

ระดับต่าง ๆ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อได้แบ่งเบาภาระเจ้าเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร
สาธารณสุข รวมทั้งการแนะนำการใช้ยาได้ถูกต้อง

2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอ
เมือง จังหวัดจันทบุรี ส่งเสริมในการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนมีความเอื้อเฟื้อ
ช่วยเหลือเกื้อกูล เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน

3. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าช้าง อำเภอ
เมือง จังหวัดจันทบุรี จัดโครงการส่งเสริมและปรับปรุงระบบสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการ
บำบัด และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์ โดยปราศจากสิ่งที่จะเกิดแหล่ง
เพาะพันธุ์เชื้อโรค มีการป้องกันสอดส่องดูแลป้องกันการแพร่ระบาด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมของอาสาสมัครในอำเภอ
อื่น ๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความสอดคล้องกันในระดับของการปฏิบัติ

2. ควรศึกษาประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมที่เหมาะสม
ในการปฏิบัติงานในปัจจุบัน และมีการเปรียบเทียบต่อการปฏิบัติงานหน่วยงานอื่น

3. ควรนำหลักสังคหัตถุธรรม ไปศึกษากับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ที่เป็น
องค์กรภาครัฐ เพื่อให้เห็นภาพของการทำงานทั้งความรู้ ความเพียร ความสุจริต และการ
สงเคราะห์เกื้อกูลประชาชนอยู่ในระดับใด

เอกสารอ้างอิง

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2554). *คู่มือ อสม. ยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน. (2561). *แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข
พ.ศ.2560- 2579*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

ปริญญา กาศจานนนท์. (2562). *การปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลท่าไม้ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
(วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น)*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พระสุนทร ธมมธโร. (2560). *การประยุกต์ใช้หลักสังคหัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม
จังหวัดระยอง (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนา)*.
พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ยุทธนา แยกคาย. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุโขทัย. *วารสารวิจัยการพยาบาลและสุขภาพ*, 19(3), 146-155.
- สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ.2567 – 2570*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อาภรณ์ อ่อนคง. (2556). *ประสิทธิผล (Effectiveness)*. สืบค้น 20 มกราคม 2566, จาก https://aporn123.blogspot.com/2013/06/blog-post_28.html